

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מו.

עין משפט נר מצוה

א ב מיי פ"ז מהל
 שמיטת הלי"א סמ
 עשין טו טו"ע י"ד סי
 לו ספי ג:
בא ג מיי שם פ"ח הלי"א
 סמ ש טו"ע י"ד
 סי לה ספי ג ופג"ה:
 ד (מיי) שם הלכה ב ג
 טו"ע שם ספי א[
בב ה ר מיי שם הלי"א
 טו"ע שם ספי ג:

דכסדרן כשרה היינו במקום שמכות האונות זו לזו דחצרתה מגינה על הנקב ו"אס כן בחנם הוא מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן אס היה חילוק אפילו כסדרן ואס היינו מפרשים היינו רצימיהו זהו גידולה שרגילה הסירכה לצד שם בלא נקב הוא ניחא אצל ר"ח פירש רצימיהו היינו כמו מרצעימיהו כלומר היינו דרך רציעתו והיה נראה לפרש דרגילה הסירכה לצד בכל מקום צריכה בלא נקב מתוך שהיא שאצת כל מיני משקה והא דטרפה שלא כסדרן היינו משום שסופה להתפרק וחשיב נקובה כיון שסופה לנקב אצל קשה מהא דאמר לקמן (דף מח.) גבי ריאה הסמוכה לדופן דרב נחמיה צריה דרב יוסף דיקא לה בפשוטי ומאי דיקא שייך דלא לעולם לא תצנצץ כיון דהסירכה עולה בלא נקב ומיניה בלאו הכי קשה דכי אמרינן נמי דמחמת נקב היא צאה איך היה יודע ע"י שלא תצנצץ שהסירכה זו מחמת דופן כי נמי יצקה הריאה לא תצנצץ שהקרוס סותם את הנקב וטרפה היא דסופו ליפסק כשאני סרוכה צמיצר החוה צנוקס צמיצה דלוינו דלקמן אלא שאני התם דחומרם בעלמא הוא דעצד דמן הדין יש לתלות צדופן

סרטי צועי דסמיכי אהדי. קים ליה לרבא דלינן סמוכות אלא מחמת נקב שהיה צריכה והעלה הנקב את הצועות הללו כציויו: **הוא ומתחיל כסרטי.** ואס אחת היא ונראה כמין סדק בצמנעיתה ודומה לצי: **צוענין לה.** צאחת מזדה: **סלם מימינה.** דבהמה והיא לימין הטבח כשאיח תלויה ברגליה וצני מעיה כלפי הטבח: **יסי.** כצירה ליה לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוטיה כדאמרינן בסמוך ורמיזיה שהסירה מורי רבינו יעקב אצל חסרין וחליף הלכה כמותו דליכא מאן דפליג: **אמר ליה.** רב אחא לטבח כשיחא מן הצית: **מאי אמר לך.** מרימר: **אמר ליה.** רב אחא לטבח: **הדר עיילה קמיה.** דלמא לא עיין בה שפיר. כצירה ליה לרבא אחא הא דרבא: **וה"מ.** דיתרת כשרה דקיימא דרשא דלוינו: **אבל צני צני.** כגון מלמטה לערוגה כעיוניתא דוורדא (א) טשהיא צין שמי הערוגות מלמטה או שיש אחת בצמנע האומא על גבה שלא כסדר חיתוכא דלוינו טרפה: **אברייתא.** רועות דאפרי. ואמרי לה צרייתא צריאות ושמות: **עיוניתא.** כמו אינוניתא אונה קטנה. דוורדא על

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל בני ורי דוורדא או שהיא: (ב) תוס' ד"ה (בדק) (הקדום) היינו וכו' ורי לא סבין מאי כתיב ורי ואת אי נמק:

מוסף רש"י

הני תרתי בוועי דסמיכי להדרי. אס ט שט צועות צריכה ואין חוט הריאה מספק צנייהו טרפה, דאמרינן מחמת נקב שהיה צנייהו נדקין יחד ועלה צנייהו קרוס וקי"ל קרוס טעלה מחמת מכה אלו קרוס וטרפה, כי עמד ליקן זה הקרוס יעמוד הנקב ומתוך מיל הפרדט עמי קמ. ה' אבני אית לה לריאה. לנד ממרי האומות הגדולות (שם עמי קמא). או חליף. היינו חסרה ממקום שהיא ראויה להיות שרי (עליו טמ.). חיוי ברייתא. הרעות כפרי וצערים (עליו טמ.).

שיטה מקובצת

[א] כל הני חיוי ברייתא ואמרי לה כל הני עידי ברייתא הכי אית להו: [ב] כענינתא דוורדא או בן שתי: [ג] ברייתא רועות באפר ואמרי לה ברייתא בריאות ושמינות: [ד] דוורדא על שם שהיא קלישתא ואדומה: [ה] ובחשבות הגאונים הבבליים: [ו] ואותן הבריאות להיות חסרו והוא לה: [ז] מגינה על הנקב וניחא אבל איכי בתמ: [ח] מרימר: [ט] לא סבין מאי טרפה כ"י כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סרוכות וסוככות אצל צלעות או כשר: [י] למה צריך נפחיה כיון אלא מתפרק: [יא] אי לא דאמרי וכו'. נ"ב אבל אם אמרי דאין סרכה אלא מחמת נקב אחי שפיר הא דקיימין בנפחה וכו': [יב] והריד משה דפונטייהו הנוכר בערוך: [יג] אין דרכו להיות חסרי וחליף אלא לאוני: [יד] דברי קבלה וכן פסק רבינו תנאל וכתב דאי מהדה לה להרנא שרחה הסי': [טו] דחרא גופה לא אבדינן אלא: [טז] ולא הוה סבר רב אישי למטרפה דהא כולהו הכי אית להו אלא ודאי אפי על השניה קאמר לכשרה:

רבינו גרשום

כבועא דלא אמרינן נקבין בועא אחריתי אם דמו הנקבים להדרי דאמרינן לאחור שחיתה נקבה והוא כשרה אבל אולינ לחומרא ואמרינן קודם שחיתה הוא: הני תרתי בוועי דריאה דסמיכי להדרי כו' דאמרינן כיון דסמיכי להדרי [חיישין] שמא ישן נקב ביתים ולאו אחי מדי לטומי הנקב: ואי לא תרתי אינון וטרפה כלומר דאמרינן נקב ביתיים: כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו ואיכא דאמר כל הני עידי ברייתא הכי אית להו:

ואמר רבא "הני תרתי בוועי דסמיכי להדרי לית להו בדיקותא יחדא ומתחילא כתרתי בייתין" (א) סילוא ובוועינן לה אי שפכן להדרי חדא היא וכשרה ואי לא תרתי ניגהו וטרפה ואמר רבא י'ה' אוני אית לה לריאה אפה כלפי גברא תלתא מימינא ותרתי משמאלא י'חסיר או יתיר או חליף טרפה ההוא יתרתא דאתאי לקמיה דמרימר הוה יתיב רב אחא אבבא א"ל מאי אמר לך א"ל אכשרה ניהלה א"ל הדר עיילה קמיה א"ל זיל אימא ליה למאן דיתיב אבבא לית הלכתא כוותיה דרבא ביתרת והני מילי דקיימא בדרא דאוני אבל ביני ביני טרפה ההוא ביני ביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר רב אשי למיטרפה א"ל רב הונא מר בר אוביא יבל הני (ב) חיוי ברייתא (ג) הכי אית להו וקרו לה טבחי עיוניתא דוורדא והני מילי מגואי אבל

דאיכא ריעותא והוא היה צודק להחמיר דאי מתמרי (א) היא מצנצנא הוה ערפי ומיחו קשה דקאמר מר וטורא הא דרב נחמיה דצדיק לה בפשוטי אדרבא מתנין לה אמרי אוני דסריכי שלא כסדרן והיא צדיקה היא ליה להכשיר אי לא מצנצנא והלא וכלא לעולם לא תצנצץ ומיחו היינו לה דפריך עליה בשלמה השתא תלינן צדופן אצל ההם אי האי אינקב טרפה והי האי אינקב טרפה ופישי שם צדפונטוס בשלמה הכא צדיק לה דאי לא מצנצנא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למתליה צדופן תלינן צדופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכדי סירכה זו מחמת מכה היתה והי מיייהו דלינקוב טרפה והא דלא מפקא זיקא קרוס עלה בה וסתמה ומיחו לפירושו שפירש קרוס עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר הי האי אינקבי אלא אי הני מיינקבי ושמה אינקבי הוי כמו מיינקבי ויש ליישב

דאיכא ריעותא והוא היה צודק להחמיר דאי מתמרי (א) היא מצנצנא הוה ערפי ומיחו קשה דקאמר מר וטורא הא דרב נחמיה דצדיק לה בפשוטי אדרבא מתנין לה אמרי אוני דסריכי שלא כסדרן והיא צדיקה היא ליה להכשיר אי לא מצנצנא והלא וכלא לעולם לא תצנצץ ומיחו היינו לה דפריך עליה בשלמה השתא תלינן צדופן אצל ההם אי האי אינקב טרפה והי האי אינקב טרפה ופישי שם צדפונטוס בשלמה הכא צדיק לה דאי לא מצנצנא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למתליה צדופן תלינן צדופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכדי סירכה זו מחמת מכה היתה והי מיייהו דלינקוב טרפה והא דלא מפקא זיקא קרוס עלה בה וסתמה ומיחו לפירושו שפירש קרוס עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר הי האי אינקבי אלא אי הני מיינקבי ושמה אינקבי הוי כמו מיינקבי ויש ליישב

דאיכא ריעותא והוא היה צודק להחמיר דאי מתמרי (א) היא מצנצנא הוה ערפי ומיחו קשה דקאמר מר וטורא הא דרב נחמיה דצדיק לה בפשוטי אדרבא מתנין לה אמרי אוני דסריכי שלא כסדרן והיא צדיקה היא ליה להכשיר אי לא מצנצנא והלא וכלא לעולם לא תצנצץ ומיחו היינו לה דפריך עליה בשלמה השתא תלינן צדופן אצל ההם אי האי אינקב טרפה והי האי אינקב טרפה ופישי שם צדפונטוס בשלמה הכא צדיק לה דאי לא מצנצנא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למתליה צדופן תלינן צדופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכדי סירכה זו מחמת מכה היתה והי מיייהו דלינקוב טרפה והא דלא מפקא זיקא קרוס עלה בה וסתמה ומיחו לפירושו שפירש קרוס עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר הי האי אינקבי אלא אי הני מיינקבי ושמה אינקבי הוי כמו מיינקבי ויש ליישב

פירוש הקונטרס אע"ג דקרוס העולה מחמת מכה אינו קרוס דהתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרוס הולך וחוק ומיחו הא דפריך רב צו יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה (א) אי לא סבין אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסירכה מחמת נקב היא צאה שמצריכינן נפחיה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות בלעות או בצצר שצין הללעות והשתא אס הסרוכות צאות בלא נקב ח"כ כסדרן למה צריך נפחיה כיון דלא (א) מתפרק וכן צריכה הסרוכה לדופן במקום צרימת דלוינו (א) אס לאו דאמר דלינן סירכה אלא מחמת נקב ווא אחי שפיר דצדיקין לה נפחיה שמה עיין לא נעשה דאס צריכה לאומא והיא אצלה פירש צדפונטוס שצריכה צאה צרינן יקר והימיה לי לאכול ופירש לי טעמו ונראה שהאוסרין ונראה לו דשרי וי"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכל אונה סרוכה בצומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא צמרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואס איתא שבעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה וצאוני המיר רבא כמו שמפרש צדפונטוס שעומדת צמיצר החוה דלקמן ואינה מתפרקת אצל צאומא דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להציא ראה וכן צה"ג וצתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטי"א (א) וזמר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומו של רבינו שלמה שפסט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ולאו ממקום שפסט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נתשון גאון ר"ח ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתיירים וצתוספות רבינו יהודה מלאמי להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן צמנאל ורבא אמר סתם צין צימין צין צמנאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא (א) לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אס אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לשמעתינן דאפילו צאוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש צדפונטוס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא צאומא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א"י שפבי אהדרי חדא** היא ובשרה. כמז בעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי בצמנע ואין לאסור מפני שנראה כמתי צועות דהא מכשרינן היכא דשפרי אהדרי ושמה הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב וטוב ליהרר שכל דצריהם דצרי קבלה וכן פסק רבינו (א) גרשום וכתב דאי מהדר לה אדרנא צישרא כשרה: **א"י שרפיה.** כמז בלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו לא הפסק דאפיהם כחוט השערה טרפה משמע דאי חשיב אהדרי כשרה דאי חשיב אהדרי כשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צועות שיש בהן מוגלל אצל נמחים קסין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב"ל** הני עידי ברייתא הכי אית אהו. והא דאמר דצני צני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לעיוניתא דורדא פירש צדפונטוס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דצני וצני לאו אורחה דחדא גופה לא י"א אכשר אלא משום דכל הני עידי ברייתא הכי אית להו ואס אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דכל אחת לא היה אומר כל הני עידי ברייתא הכי אית להו ו"ו ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עידי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אס אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראה מצהמות שלנו דשמה חלוקות משלהם כדלשכתן צפרק הלוקח צמה (בסרוט דף יט): דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים צנה שניה (א) אס לא שנאמר דכשילדת צנה שניה תשש כחה וצו לא תלד עד שנה רצימיה ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עיוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מקמבר כלל לומר דקאי אשניה וצכל מקום שהיא סרוכה וטרפה ואס חסר אחת מן האונות אין העיוניתא מנטרפת להשלים

פירוש הקונטרס אע"ג דקרוס העולה מחמת מכה אינו קרוס דהתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרוס הולך וחוק ומיחו הא דפריך רב צו יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה (א) אי לא סבין אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסירכה מחמת נקב היא צאה שמצריכינן נפחיה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות בלעות או בצצר שצין הללעות והשתא אס הסרוכות צאות בלא נקב ח"כ כסדרן למה צריך נפחיה כיון דלא (א) מתפרק וכן צריכה הסרוכה לדופן במקום צרימת דלוינו (א) אס לאו דאמר דלינן סירכה אלא מחמת נקב ווא אחי שפיר דצדיקין לה נפחיה שמה עיין לא נעשה דאס צריכה לאומא והיא אצלה פירש צדפונטוס שצריכה צאה צרינן יקר והימיה לי לאכול ופירש לי טעמו ונראה שהאוסרין ונראה לו דשרי וי"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכל אונה סרוכה בצומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא צמרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואס איתא שבעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה וצאוני המיר רבא כמו שמפרש צדפונטוס שעומדת צמיצר החוה דלקמן ואינה מתפרקת אצל צאומא דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להציא ראה וכן צה"ג וצתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטי"א (א) וזמר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומו של רבינו שלמה שפסט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ולאו ממקום שפסט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נתשון גאון ר"ח ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתיירים וצתוספות רבינו יהודה מלאמי להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן צמנאל ורבא אמר סתם צין צימין צין צמנאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא (א) לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אס אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לשמעתינן דאפילו צאוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש צדפונטוס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא צאומא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א"י שפבי אהדרי חדא** היא ובשרה. כמז בעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי בצמנע ואין לאסור מפני שנראה כמתי צועות דהא מכשרינן היכא דשפרי אהדרי ושמה הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב וטוב ליהרר שכל דצריהם דצרי קבלה וכן פסק רבינו (א) גרשום וכתב דאי מהדר לה אדרנא צישרא כשרה: **א"י שרפיה.** כמז בלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו לא הפסק דאפיהם כחוט השערה טרפה משמע דאי חשיב אהדרי כשרה דאי חשיב אהדרי כשרה וכתב רבינו יהודה דוקא צועות שיש בהן מוגלל אצל נמחים קסין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב"ל** הני עידי ברייתא הכי אית אהו. והא דאמר דצני צני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לעיוניתא דורדא פירש צדפונטוס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דצני וצני לאו אורחה דחדא גופה לא י"א אכשר אלא משום דכל הני עידי ברייתא הכי אית להו ואס אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דכל אחת לא היה אומר כל הני עידי ברייתא הכי אית להו ו"ו ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עידי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אס אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראה מצהמות שלנו דשמה חלוקות משלהם כדלשכתן צפרק הלוקח צמה (בסרוט דף יט): דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים צנה שניה (א) אס לא שנאמר דכשילדת צנה שניה תשש כחה וצו לא תלד עד שנה רצימיה ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עיוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מקמבר כלל לומר דקאי אשניה וצכל מקום שהיא סרוכה וטרפה ואס חסר אחת מן האונות אין העיוניתא מנטרפת להשלים